

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A fiatalok...*

Forrás: *Pesti Napló*

Pop.
(Hely)

1920 XI 24
(Idő)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1920"

Személy

Helyszám

A fiatalok...

Inter pacem Trianonem silent Musae...

(Saját tudósítónktól.) Az ő fegyverük: ecset és véső, toll és, muzsika fogja visszavívni mindazt, amit amit az elmúlt véres áomban más harcateren vesz tettünk. Egy nemzet sorsa pihen és vár a kezükben. „Majd az ő lángoló arcuk, csillogó szemük, törhetetlen hitük és kitartásuk” — szokták szavalni róluk a dobogóról és a hordó tetejéről.

Hogy is néznek ki ezek a lángoló arcok, csillogó szemek a riporteri kis villanybateria szerény fénycsóvjában?

A piktor,

akik körsétám első stációján elfogtam, most huszonhétéves. Tájéképfestő. Elvégezte az Akadémiát, végigküzdötte a háborút, ronsolt tüdővel és egy kis szivbillentyűzavarral, de egetek verő ambícióval került haza. A higanyoszlop már jó mélyen jár, de ő még reggeltől estig a budai hegyeket bujja és dolgozik. Az arca tényleg lángol és a szeme tényleg csillog mikor a skicceit mutatja.

— No és ... megél belőlük?

Mintha egy villanygombot csavartam volna le. A „lángolás” meg a „csillogás” egyszerre kialszik.

— Otthon lakom. — Az apám napjában háromszor mondja el direkt és huszonkétszer csak úgy a levegőbe, hogy ő az én koromban családot tartott el. Most különben kicsit mégis jobb szemmel nézi a pályámat, egy ismerős szabómester ugyanis egy képmért kifordítja a télikabátomat. Egy plainair-ért. És azt mondja, ha még egy tehenet is festek rá, új bélést tesz az ujjába.

Képet eladni, pénzért, ma kétféleképpen lehet. Először társadalmi uton. Mondjuk, van egy közepesen

jó sötét ruhám, a cipőm fogyatékoságait gyöngyszürke kamásnival fedem és ügyesen gazdálkodom huszonöt darabból álló aforizma-készletemmel. Valahogy befurakodom egy jómódu polgári társaságba, megfőzők néhány mamát és leányt, „az érdekes művész”, azaz dekoratív zsurrellék vagyok — és egyszer csak megállok a szoba közepén.

— Gyönyörű ez az enteriőr. Asszonyom. Csak ez a fal ne lenne olyan undorítóan kopasz! Mondja, hát nem érzi azzal a maga látó szemével, hogy mennyire hiányzik innen valami?

Ha a hangom nem remeg, ha a szentelenségem elég spontán és meggyőző, akkor másnap el van adva egy képem. És mert a Lilike egy sem türi, hogy a Klárinak valamiben főrja legyen fölötte és mert a Lili apjának mázlija volt Nasiciban, holnapután talán már Lilikét boldogíthatom egy képpemmel. És csuszom fölfelé, a társadalmi lejtőn...

De mit csináljak, ha nincs egy jó ruhám, s ha nem adatott dekoratív zsurrelléknek születnem? Jön a No. 2, óh — a képkereskedő.

En nem tudom mi a rögzesebb pálya: zsurrellibát főzni vagy képkereskedőt. De mondjuk, túl vagyok már ezer megaláztatáson, mindenem és a képkereskedő „rendel” nálam tizenöt \times szer \times nagyságú vásznot, gödröcskés szőke női fej, télprofil, sötétkarmín háttér kevés sárgával — és én „szállítom” a rendelést (undor, undor, undor, nem tudok az emberek szemébe nézni). És tudja, milyen alapon? Egy kis kép anyaga, nekem magamnak négy-öt száz korona. A kereskedő kiteszi a kirakatba 1000 koronás áron, s ha megveszik — halleluja. — Abból 25% az övé. Számítsa csak ki, hogy mi marad nekem?

Közben pedig dideregnek a gyerekek, ateliernek címzett külvárosi padlásszobáikban és dolgoznak fejből, mert modellre nem telik, modell különben sem jön a hidegbe. Este azóban lumpolnak. Mindennap színház, bizony! Csak éppen nem a nézőtérről, ha-

nem a színpadon. Ugyis, mint „népség, katonaság...”

A zeneakadémiai növendék,

tanulmányutam második áldozata, nagyon tehetséges lehet, az Akadémia egyik legkiválóbb művészprofesszora ingyen tanítja és tanítványokat is szerez neki.

— Hogy hogyan élek? Mint egy megbomlott óraszerkezet — feleli a finomprofilu, karikásszemű, sápadt fiatal leány. — Napi két órát tanítok, de a város négy különböző pontjában. Három órát a professzorom, meg különböző akadémiai melléktárgyaim vesznek igénybe. Öt-hat óra a minimum, amennyit gyakorolnom kell, mert koncertre készülök. És végül majdnem mindennapra esik egy koncert, amelyet meg kell hallgatnom, mert ez is mesterségemhez tartozik. Mindezt napi tizenkét órától kell megoldanom. Jól keresek, egy-egy tanítvány egy félórát ötven koronát fizet. De a szobám havi ötszáz koronába kerül, az ebédkoszt (kétszer egy héten hus) hétszázba, egy parizer-vacsora husz korona, a bérelt zongora, a koncertjegyek, a villamosátszállók: — egy millió. És már alig várom a karácsonyi vakációt, hogy hazautazhassam, otthon ugyanis egy jóakaróm megígérte, hogy tíz zongoraórát egy öl fát küld a szüleimnek. Jó, jó, de mondja, honnan teremtek elő februárig 15.000 koronát a koncertruhámra? És amellet engem irigyl az egész Akadémia. Egy barátom nappal tanul és tanít, délután öttől este tizenegyig pedig egy moziban zongorázik havi 1200-ért...

Szininövendék

ismerősöm kicsit homályos szemmel vallja be, hogy idén kimarad az Akadémiából.

— A tanulás luxus tisztességes szegény lánynak — mondja — én most mozizni fogok.

— Na, kis művész — vigasztalom nevetve — hisz akkor utban van a milliók felé!

— Gondolja? Allítólag jó mozijelenség vagyok, tehát máris kisebb szerepeket biznak rám. Napidijam: kétszáz korona. Egy-egy szerephez, legalább két ruha kell, s mert a publikum még mindig szalóndrámákra bukik: két estélyi ruha. Bérösszeg egy estélyi ruháért nyolcvan-száz korona, a hajam ondoláltatása harminc korona, villanyos négy, egy csésze forró kávé délben (a hűvösvölgyi műteremben dermesztő hideg van) tíz. Reggel fél nyolcra kell kint lennünk, de néha zuhog az eső, délután ötkor hazaküldenek, mert felvétel nincs — és gázsí, az „fiatal“. De a ruha kölcsöndiját persze meg kell fizetnünk. Tiszta szerencse, hogy most bakfis szerepet játszom a hűgom matróruhájában. Különbén tudja, mennyi egy kisebb pesti operettszínház szubrettjének „maximált“ havi gázsija? Nyolcszáz korona.

Fiatal írókat

már meg sem kérdeztem. Nem tudom, hol találhatók. Ha minden jól megy, kis színházi lapok számára körkérdeznek végig hetenkint harminc színészt hogy: mikor plombáltatta első fogát és szombaton lihegve futnak be a kiadóhivatalba a száz koronájukért. De ha van eszük, inkább elmennék egy tőzsdebizománnyoshoz kifutó fiúnak.

Igy „élnek“ a magyar kultúra szegény, szomorú hadapródjai. A fiatalok . . .

f. e.